

2104 SAYILI TEBLİĞLER DERGİSİ

İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ATATÜRK İNKILÂP VE İLKELERİNİN ÖĞRETİM ESASLARI YÖNERGESİ

TD 2104, 18/01/1982

1981-1982 Öğretim yılında Ortaöğretim Kurumlarının I. , II. , III. sınıfları ile Temel Eğitim Okullarının VIII. sınıflarında okutulmaya başlanan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Programı, bu dersin "Amaçları" ile amaçlara varmak için ders öğretmenlerinin izleyecekleri yöntemleri belirleyen "Açıklamalar", 2087 ve 2090 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Bu uygulama sırasında İnkılâp Tarihi dersinin amaçlarının gerçekleşmesinin, öğrencilerin Atatürkçü olarak yetişmesi ve Atatürkçülüğü davranış haline getirmelerinin; öğretim sistemi içinde sadece bu ders ile ilgili öğretmenlerin belirli saatlerdeki öğretim programlarını uygulamaları ile sınırlı kalacağı ve bu konudaki kişisel çalışmaların yetersiz olacağı düşünülmektedir.

Oysa, bütün öğretmenlerimizin Milli Eğitim Temel Kanunu ve genel programlarda yer alan amaçlar doğrultusunda hareket ederek, öğrencilerini Atatürk İnkılapları ve ilkelerine bağlı yurttaşlar olarak yetiştirmeleri görevlerinin gereğidir.

Bu durumda ise, okullarımızdaki her türlü branş öğretmeni ile sınıf öğretmenlerinin derslerinde yeri geldikçe bu konuya önemle eğilmeleri ve programlara uygun biçimde etkinlik göstermeleri zorunlu bulunmaktadır.

Bakanlığımız Talim ve Terbiye Başkanlığında, uygulamaya konulan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Programlarının yanı sıra diğer ders programlarının geliştirilmesine çalışılmakta; bu çalışmalarda öğrencileri Atatürk'e bağlayıcı esaslar ve yöntemler üzerinde durulmaktadır. Bundan sonra yeniden bastırılacak kitaplar için düzenlenecek şartnamelerde de bu. Konuya daha çok önem verilecek; ilk planda bastırılacak bütün kitaplarda, konulara göre Atatürk'ün özdeyişlerinin dikkat çekici biçimde yer alması sağlanacaktır.

Ancak, Bakanlığımızdaki program çalışmalarının sonu alınıncaya kadar, öğrencilerin Atatürkçü olarak yetiştirilmelerini sağlamak için okullarımızda bütün öğretmenlerin, plan ve programa dayalı işbirliği içinde ortak çalışmalara girmeleri gerekmektedir. **Bunun için, bu yönerge alınır alınmaz bütün okullarda Öğretmenler Kurulu toplanmalı, öğretim yılı boyunca bu konuda yapılabilecek etkinlikler saptanmalıdır.**

Temel Eğitim II. Kademe Okulları ile Ortaöğretim Kurumlarında toplanacak Öğretmenler Kurullarında 2087 ve 2090 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi dersinin amaç ve açıklamalarının ışığı altında, bütün öğretmenlerin ders dışı eğitsel çalışmalarda ve rehberlik saatlerinde diğer etkinliklerin yanı sıra, **Atatürkçülüğü bir davranış olarak kazandırma yolunda yapılabilecek çalışmalar görüşülmelidir.** Temel Eğitim I. Kademe Okullarında toplanacak Öğretmenler Kurullarında ise, mevcut programlardaki amaç ve açıklamalar göz önünde tutularak ders içi ve ders dışı çalışmalarda, öğrenci bilgi ve yaş seviyesine göre, Atatürk'ü bilinçli olarak sevdirmeye, O'nun eserlerine içtenlikle bağlama yol ve yöntemleri üzerinde de durulmalıdır. Bu genel toplantılarda kararlar alınırken Atatürk yılı dolayısıyla 1980-1981 öğretim yılında bu konuda yapılan etkinliklerin deneyiminden yararlanılmalıdır.

Öğretmenler Kurullarında alınan bu kararlar, öğrencilerin katılacağı alt teşekküllerde, ayrıntılı programlara bağlanıp, gene Öğretmenler Kurullarının onayından geçtikten sonra uygulamaya konulmalıdır.

Temel Eğitim II. Kademe ve Ortaöğretim Kurumlarında Atatürk İnkılabının getirdiği yenilikler ve değişikliklerle O'nun ilkelerinin benimsetilmesi ve kavratılmasında yalnız İnkılâp Tarihi dersini okutan öğretmenlerin verecekleri bilgiler yeterli görülmelidir. Diğer yandan Temel Eğitim I. Kademe Okullarında da, Atatürk ve eserlerinin tanıtılması, benimsetilmesi, sınıf öğretmenlerinin sadece belirli bir ders içindeki ünitelerin işlenmesi sırasında vereceği bilgilerle sınırlı tutulmamalıdır. **Atatürk'ün kişiliği, Kurtuluş Savaşındaki önemli olaylar, Atatürk İnkılabı, Atatürk'ün ilke ve görüşleri, Ulu Önderimizin özdeyişleriyle birlik ve beraberlik içerisinde her fırsatta öğrencilere duyurulmaya çalışılmalı öğrenciler Atatürkçülük konusunda bilinçlendirilmelidir.**

Yönergemiz alındıktan sonra, bu genel etkinlikler dışında, Temel Eğitim II. Kademe Okulları ve Ortaöğretim Kurumlarında öğretim imkanı bulunan ilgili derslerin yapılması gereken zümre toplantılarında, konu ile ilgili olarak aşağıdaki derslere göre açıklanan hususlar üzerinde durulmalı, uygulama için ayrıntılarıyla ortak esaslar saptanmalıdır.

Bu zümre toplantılarında okulda İnkılâp Tarihi okutan öğretmen de bulunmalı ve görüşlerinden yararlanılmalıdır.

Böylece Atatürk ilke ve görüşlerinin kavratılıp, Atatürk İnkılabının benimsetilmesinde birlik ve beraberlik sağlanmalıdır. (Branş öğretmeni tek olan okullarda, dersin öğretmeni ile Okul Müdürü ve İnkılap Tarihi Öğretmeni çalışmaları saptamalıdır.)

Temel Eğitim I. Kademe Okullarında da, okutulan aşağıdaki derslerden bazılarında göre gerçekleştirilebilecek uygulamalar, aynı derecedeki sınıfları okutan öğretmenlerin yapacakları sınıf öğretmenleri toplantısında ortak esaslara bağlanmalıdır.

I. TÜRKÇE DERSLERİNDE:

a. Sınıflarda Bakanlığımızın tavsiye ettiği Atatürk'le ilgili yayınlardan öğrenci seviyesinde uygun **Atatürk kitaplığı kurulmaya çalışılmalı**; her öğrencinin bir kitabı okuyarak sınıfta arkadaşlarına sözlü olarak takdim etmesi istenmeli ilkeleri üzerinde durulmalıdır.

b. Öğrenciler, Atatürk'le ilgili şiir ve özdeyişleri toplamaya ve bir Atatürk Şiirleri Antolojisi meydana getirmeye teşvik edilmelidir.

c. Her ay değiştirilecek şekilde, bir panoda haber levhası hazırlanmalı, gazete ve dergilerde Atatürk hakkında çıkan şiir ve yazılarla öğrencilerin yazdıkları aynı konudaki şiir ve yazılar bu levhaya konulmalı; sınıf öğrencilerinin bilgi edinmeleri sağlanmalıdır. Daha sonra bu yazılar, gelecek yıllarda kullanılmak üzere sınıflarda tutulacak birer dosya da toplanıp saklanmalıdır.

d. Yıl içinde yazdırılacak kompozisyon ödevlerinden en az birisi Atatürk'ün ilke ve görüşleri ile ilgili özdeyişlerin açıklanması konusunda verilmelidir.

e. Ders kitabındaki metinlerde geçen kelimelerle cümleler yaptırılırken, sık sık Atatürk inkılabıyla ilgili cümlelerden örnekler bulundurulmalı; dil bilgisinde de, cümle analizleri üzerinde durulurken gene Atatürk inkılabıyla ilgili cümleler alınmalıdır.

f. Öğrencilerden, buldukları yerde ve yakın çevrede Atatürk'le ilgili müze ve anıtları görmeleri istenmeli; derslerde gezi notları, Atatürkçülük duygusu ile birleştirilerek sözlü veya yazılı olarak anlatılmalıdır.

g. Son sınıfta öğrencilerin, buldukları yerde Kurtuluş Savaşına katılan veya Atatürk'ü tanıyıp İnkılabına tanık olan kişiler varsa; onlarla önceden hazırlanacak bir plana göre konuşmalar yaptırılmalı ve bunlar derste anlatılmalıdır.

Bütün bunlar dışında, öğrencilerin ellerinde bulunan Türkçe kitaplarında yer alan Atatürk, Kurtuluş Savaşı, Atatürk İnkılâp ve ilkeleriyle ilgili bulunan "Serbest Okuma" parçaları da, kitaptaki esas metinler gibi işlenmelidir.

Diğer yandan, 30 MART 1981 tarih ve 2083 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan Ders Kitapları listesindeki değişik yazarların okul ve çevrede bulunabilecek Türkçe kitaplarından bir tarama yapılarak, kitaplara konulmuş aynı konuda şiir ve yazılardan bir seçme yapılmalı ve okulda okutulması uygun bulunan ders kitabındaki, yıllık ders planlarına konulmuş metinler yanında, bu yeni seçilen metinlerden her sınıf için en az ikisinin, planlara ilave edilerek, öğretim yılının uygun görülerek birer haftasında işlenmesi sağlanmalıdır.

2. EDEBİYAT DERSLERİNDE:

a. Türkçe derslerinde uygulanmak üzere sıralanan yukarıdaki açıklamalar, Edebiyat derslerinde de öğrenci sınıf seviyesine, göre ele alınmalıdır.

b. Her sınıfta Müfredat Programı'na göre ders öğretmenin seçimine bırakılmış olan Kompozisyon örneklerinin Atatürk'ün İnkılap, ilke ve görüşlerinden alınmasına özen gösterilmelidir.

c. "Fıkra", "Hatıra", "Portre", "Tasvir", "Mülakat" gibi yazı türlerinde Atatürk bir kaynak olmalı ve bu konularda yazılmış pek çok yazarın eserlerinden seçmeler yapılmalı ve uygun bulunan metinlerin işlenmesi yoluna gidilmelidir.

d. Sözlü ve yazılı açıklamalarda Atatürk'ün özdeyişlerinin anlatım içine girmesi istenmelidir.

e. Lise II. Sınıf Programında Atatürk'le ilgili konuların bulunmaması nedeniyle, bu sınıfın hazırlanan yıllık ders planlarına Atatürk'ün "Nutuk"undan veya Atatürk'ün Söylev ve Demeçlerinden, öğrencilerin seviyesine uygun ve amaçları bütünleyici nitelikte en az iki metin seçilerek yıl içinde işlenmelidir.

Bunlardan başka:

-Türk Destanları ve Göktürk Kitabeleri okutulurken, Atatürk'ün Tarih ve Milli Birlik anlayışı;

-Dede Korkut hikayeleri okutulurken devlet teşkilatı, eski ve yeni yönetim şekilleri;

-Evliya Çelebi' nin Seyahatnamesinden parçalar okutulurken, Cumhuriyet döneminde kıyafet alanında yapılan değişiklikler;

-Namık Kemal, Tevfik Fikret, Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı ve Mehmet Emin Yurdakul'dan seçilmiş parçalar okutulurken, Atatürk'ün "Vatan" ve "Millet" anlayışı;

-Ahmet Mithat, Recai zade Ekrem, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Halide Edip Adivar ve Halit Ziya Uşaklıgil gibi yazarlardan alınan roman örnekleri işlenirken, konu ile ilgili Atatürk'ün toplum alanında yaptığı yenilikler, Türk kadınına sağladığı haklar:

-Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp' in dil ile ilgili makalelerinden örnekler verilirken, Atatürk'ün "Dil" anlayışı ve yeni harfleri kabul edişi (Bu arada "Milli Eğitimle ilgili Söylev ve Demeçler" isimli eserdeki Atatürk'ün 9 Ağustos 1928 de Sarayburnu'nda söylediği demeç, işlenecek bir metin olarak alınabilir.) üzerinde durulmalıdır.

-Ders kitaplarında yer alan diğer yazarlara ait metinler işlenirken de ilgisine göre, Atatürk ve İnkılabıyla bağlantı kurulmaya çalışılmalıdır.

3. SOSYOLOJİ ve FELSEFE DERSLERİNDE:

Konular işlenirken, yeri geldikçe Atatürk ilke ve görüşleriyle bağlantı kurulmalı; konuların ilgisine göre gerekli açıklamalar yapılmalıdır.

SOSYOLOJİ DERSİNDE:"İlerlemiş Toplumlar" a göre:

- a. Millet konusunda, Atatürk'ün "Millet" anlayışı ve Milliyetçilik ilkesi;
- b. Devlet konusunda, Atatürk'ün "Devlet" anlayışı, Cumhuriyetçilik, Halkçılık, Devletçilik ilkeleri,
- c. Din hayatı konusunda, Atatürk'ün laiklik ilkesi, laikliğin dinsizlik olmadığı, Atatürk'ün İslam Dinine verdiği önem;
- d. Aile Yapısı konusunda, Atatürk'ün eşitlik ve özgürlük görüşlerinden kaynaklanarak, Cumhuriyetten önce ve sonra Türk Ailesi, ailede Türk kadınının durumu; "Kadın Hakları";
- e. Ahlak ve Hukuk anlayışı konusunda, eski ve yeni hukuk düzeni, Atatürk'ün konu ile ilgili görüşleri;
- f. Kültür ve Medeniyet konusunda, Atatürk'ün bütüncü ilkelerinden Bilimsellik, Akılcılık, Çağdaşçılık ve Batılılaşma İlkeleri ile Atatürk'ün San'at ve sanatçıya verdiği önem;
- g. Tatbiki Sosyoloji konusunda, Atatürk'ün İnkılap anlayışı ve inkılapçılık ilkesi, Atatürk İnkılabının özelliği ve önemi; üzerinde durulmalıdır.

FELSEFE DERSİNDE: Bilginin değeri ve kaynağı konusu işlenirken, Atatürk'ün bütüncü ilkelerinden Bilimsellik, Akılcılık, Çağdaşçılık ve Atatürk'ün gerçekçiliğine değinilmelidir.

Bütün bunlar dışında Sosyoloji ve Felsefe derslerinde ev ödevleri verilirken, ödev konularının Atatürk ilkeleriyle ilgili olanları da seçilmelidir.

4. COĞRAFYA DERSLERİNDE:

Türkiye Coğrafyası İçine Giren Konular İşlenirken:

- a. Türkiye'nin dünyadaki yeri ve önemi konusunda, yurdumuzun bugünkü sınırlarının Atatürk'ün önderliğinde yapılan Milli Mücadele sonunda çizilmiş olduğu ve coğrafi konumu itibariyle stratejik önemine değinilmeli; ayrıca, Türkiye'nin komşu olduğu Ortadoğu Ülkeleri arasında gerek ekonomi, gerekse kültürel alanlardaki üstünlüğünün Atatürk İnkılabının bir sonucu olduğu belirtilmelidir.
- b. Karadeniz bölgesi konusunda, Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı ile Kurtuluş Savaşı'nın başlamış olduğu vurgulanmalı; Havza ve Amasya Tamimlerinin kapsam ve sonuçlarına değinilmeli; Kastamonu'dan bahsederken de şapka ve dolayısıyla kılık kıyafet değişikliklerinden söz edilmelidir.
- c. Marmara bölgesi konusunda, Boğazların önemine ve Lozan Antlaşmasının bu konudaki sonuçları ile daha sonra Boğazlara yeni bir statü getiren Montreux Sözleşmesine yer verilmelidir.
- ç. Ege bölgesi konusunda, Kurtuluş Savaşı'nda bu bölgede yapılan muharebeler ile sonuçlarından bahsedilmelidir.
- d. İç Anadolu bölgesi konusunda, Sivas Kongresi ve önemi, Atatürk'ün Ankara'ya gelişi, Sakarya Meydan Muharebesi Ankara'nın başkent oluşu ve Büyük Millet Meclisinin açılışı üzerinde durulmalıdır.
- e. Akdeniz bölgesi konusunda, Atatürk'ün Hatay'a verdiği önem ve Hatay'ın Anavatana katılmasına değinilmelidir.
- f. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri konularında, Erzurum Kongresi ile bu Kongrede alınan kararların önem ve sonuçlarına yer verilmeli; ayrıca, bu yöre halkının Milli Mücadele sırasındaki kahramanlıkları, Kahramanmaraş ve Gaziantep örnekleriyle açıklanmalıdır.

-Türkiye'de nüfus ve nüfus yapısı konusunda, Atatürk'ün eğitim ve öğretime verdiği önem, yeni Türk Alfabesinin kabul edilmesi ve Okuma-Yazma Seferberliği üzerinde durulmalıdır.

Türkiye ekonomisi konusunda da, Lozan Barış Antlaşması ile kapitülasyonların kaldırılması ve bunun ekonomik yönden sonuçları açıklanmalıdır. Atatürk'ün tarım ve endüstriyel alanlardaki gelişmelerin gerekliliği hususundaki görüşleri belirtilmeli ve Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan şeker ve dokuma fabrikaları gibi endüstriyel kuruluşlara örnekler yer verilmelidir.

Ülkeler Coğrafyası İçine Giren Ünite ve Konular İşlenirken:

a. Siyasi Gelişmeler konusunda, İkinci Cihan Savaşı'ndan sonra dünyada barış ve güvenliği sağlamak amacı ile kurulan kuruluşlar anlatılırken Atatürk'ün "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkesi açıklanmalıdır.

b. Asya ve Afrika Ülkeleri konularında, bu kıtalardaki bağımsızlık savaşı veren; Fas, Tunus, Libya, Irak, Pakistan gibi devletlerin Atatürk'ün yolunu izledikleri, Atatürk ve Türk İnkılaplarından esinlendikleri; böylece, Atatürk'ün yalnız Türklerin önderi olmayıp dünya devletlerine de örnek bir lider olduğu belirtilmelidir.

5. GENEL TARİH DERSLERİNDE:

a. Bu dersi okutan öğretmenler, Atatürk'ün Türk Tarihine verdiği önemi ve Türk Tarih Kurumunu açışıyla başlattığı çalışmalarını göz önünde bulundurmalıdır.

b. Türk İnkılabının başlangıcı ile ilgisi olan Osmanlı İmparatorluğunun durumu, devlet adamları ve devlet kurumları konuları işlenirken; Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi Müfredat Programının başında yer alan "**AÇIKLAMALAR**" dahi, konu ile ilgili hususlara bağlı kalınmasına özen gösterilmelidir.

c. Kendi tarihimizdeki ünlü devlet adamları, kahramanlar, ıslahatçılar veya başka kavim ve milletlerin "Büyük" unvanını almış, kralları. İmparatorlarıyla Atatürk'ün kişiliği; onların bıraktıkları eserlerle, İnkılâbımızın yenilikleri karşılaştırılırken, kişiler ve kurumlar buldukları zamana göre değerlendirilmeli, Atatürk'ün 20. asırdaki üstün kişiliği vurgulanmalı ve İnkılâbının eşsizliği belirtilmelidir.

ç. **İkinci Anayurdumuz olan Türkiye'nin tarihinde dönüm noktasını oluşturan Malazgirt ve Miryefalon savaşları anlatılırken, Kurtuluş Savaşımızın sonundaki Büyük Taarruz ve Başkumandan Meydan Muharebesinin önemine de değinilmelidir.**

d. Anadolu'nun fethi konusunda bugünkü yurdumuzun **Bizanslılardan alınışı anlatılırken, Anadolu'da Bizans boyunduruğu altında yaşamış olan Ermenilerle bir sorunumuzun olmadığı üzerinde durulmalı;** son zamanlarda dış güçlerle desteklenip, yabancı ülkelerde elçilik veya müşavirliklerde giriştikleri kanlı cinayetler karşısında Türk Milletinin, belirli terör odaklarınınca düşünülen siyasi oyunlarının tuzağına düşmeyişi açıklanmalı; Türk Milletinin her zaman olduğu gibi davasındaki haklılığının kabulünü sabırla beklediği belirtilmeli; yaratılmak istenen olaylar, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi derslerinde işlenen bu konu ile ilgili kısımların ışığı altında değerlendirilmelidir.

e. Tarihimizde gurur duyduğumuz kahramanlıklar anlatılırken, yerine göre, en büyük kahraman Atatürk ile ilişki kurulmalıdır.

f. **1683 yılındaki II. Viyana Bozgunu ve ard arda başlayan yenilgilerimiz açıklanırken, Osmanlı topraklarındaki geri çekilmenin Sakarya Meydan Muharebesi ile son bulduğu ve Türk Milletinin ters giden talihinin, büyük Kurtarıcımız Atatürk ile değiştiği açıklanmalıdır.**

g. Kanuni Sultan Süleyman zamanında bir lütuf olarak **Fransızlara verilen Kapitülasyonlardan** bahsedilirken, daha sonra devletimizin ekonomik yönden sömürülmesine yol açan bu anlaşmanın **Lozan Barış Antlaşmasıyla** kaldırılması üzerinde durulmalıdır.

h. Osmanlı İmparatorluğunda yapılan **ıslahat hareketleri**, bilhassa **II. Mahmut zamanındaki yeniliklerle Tanzimat ve Meşrutiyet devirlerindeki değişiklikler açıklanırken;** bu değişiklikler ve düzenlemeler, **Atatürk İnkılabının getirdiği yeniliklerle karşılaştırılmalı** ve Atatürk'ün İnkılapçı olarak kişiliğindeki üstünlük belirtilmelidir.

i. Siyasi olaylar yanında yer alan **geçmiş devirlerin kültür ve sanat hareketleri üzerinde durulurken;** gene cumhuriyet devri **kültür ve sanatıyla karşılaştırmalar yapılmalı,** Atatürk zamanında başlatılan bu tür yeniliklerin değeri kavratılmalıdır.

Bütün bunlarla beraber **İnkılap Tarihimizin** temelinde bulunan **Genel Tarihimizle** ilgili konuların **giriş, sonuç bölümleriyle,** bağlantı kurulacak kısımlarında yerine göre, Atatürk ve İnkılabındaki etkinlikler dilden dışırlmamelidir.

6. SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE:

İlgili ünitelerde Tarih ve Coğrafya derslerinde olduğu gibi hareket edilmelidir.

Bu dersin ünitelerinde yer alan, yurttaşlık bilgisi konularında da sırası gelince Atatürk İnkılabı ve ilkeleriyle bağlantı kurulmalıdır.

7. FEN VE MATEMATİK DERSLERİNDE:

Konuların ilgisine göre yeri geldikçe:

a. Atatürk'ün "Bilim ve Teknik İçin Sınır Yoktur" özdeyişinin, günümüzdekî uzay çalışmaları örnek verilerek, anlamının büyüklüğü ve önemi üzerinde durulmalıdır.

b. Yine Atatürk'ün "**Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir**" özdeyişinin bilimin hızla geliştiği bu çağdaki etki alanı ve önemi açıklanmalıdır.

c. Atatürk'ün Bilim ve Fende, Fen 'in uygulaması olan tekniğe ne kadar önem verdiğini ifade eden Bursa nutuklarındaki "**Hakiki Rehberimiz İlim ve Fen Olacaktır.**" şeklindeki sözleri üzerinde durulmalıdır.

ç. Atatürk'ün "**İstikbal Göklerde**" sözünün anlamı belirtilmeli; Atatürk'ün Fen ve teknikten soyutlanamayan hava gücüne, dolaylı da olsa bu gücün dayandığı Fen ve Tekniğe verdiği önem açıklanmalıdır.

d. Atatürk zamanında kurulan Fabrikalar ve fen kuruluşlarının, O'nun Fen ve Tekniğe dayanan sanayi 'e verdiği önemin açık bir kanıtı olduğu ve bunların önemi belirtilmelidir.

e. Osmanlılar döneminde kullanılması güç olan arşın, dirhem, okka gibi uzunluk ve ağırlık birimleri ile ölçü sistemleri yerine daha kolay kullanılır, pratik metrik sistemin, gram ve kilogram ölçülerinin konulmasının Atatürk'ün emirleri ile gerçekleştirildiği açıklanmalı ve bunların önemine değinilmelidir.

f. Fizik, Kimya, Biyoloji derslerinin ve bütün Fen Bilimleri ve Matematiğin öğretiminde kullanılan, yüzlerce anlaşılması güç **Arapça ve Osmanlıca terimlerin**, Atatürk'ün direktifleri ile **Türkçeleştirildiği anlatılmalı**, aradaki büyük öğrenim kolaylığına öğrencilerin dikkati çekilmelidir.

8. YABANCI DİL DERSLERİNDE:

Daima öğrencinin Yabancı Dil bilgi seviyesi göz önünde tutularak;

a. Alt sınıflardan itibaren öğretilecek olan cümle kalıplarında Atatürk'ün hayatıyla ilgili bilgiler de kullanılmalıdır.

b. Basit cümlelerle Atatürk'ün hayatı ile ilgili kısa, sözlü ve yazılı anlatımlara yer verilmelidir.

c. Ortaöğretim Kurumlarının üst sınıfları için, Atatürk'ün hayatı ve İnkılabına ait, imkanlara göre bulunabilen yabancı dille yazılmış metinlerden seçilecek kısa birkaç örnek, yıllık ders planlarına alınarak işlenmelidir.

ç. Gene üst sınıflarda yapılacak grup çalışmalarında, öğrencilere Atatürk ile ilgili küçük paragraflar halinde metinler de hazırlatılmalı ve çeşitli gurupların hazırladıkları metinler birlikte incelenmelidir.

d. Atatürk'ün gençliğe hitabesinin (özellikle Ortaöğretim Kurumlarının son sınıflarında) yabancı dile çevrilmiş şekli üzerinde okuma-anlama çalışmaları yapılmalı, veciz cümleler seçilip ezberletilmelidir.

e. Atatürk hakkında diğer bazı devlet büyüklerinin düşünce ve sözlerinin orijinalleri (Fransızca, İngilizce ve Almanca yazılmış olanlar) üzerinde çalışılmalıdır.

f. Yabancı dilde yazılmış kaynaklardan Atatürk'ün çeşitli görüşleri üzerinde durulmalıdır.

g. Atatürk ve İnkıaplarıyla ilgili görsel belgeler üzerinde sınıf seviyesine göre çalışmalar yapılmalıdır.

ğ. Bakanlığımızın okullarımıza girmesi yasaklanmamış olan çeşitli dergi, kitap ve gazetelerde bulunabildiği takdirde, Atatürk'le ilgili yabancı dille yazılmış, amaçlara uygun, tercümesi kolay şiir ve yazılar sınıflarda hazırlanacak haber levhalarına konulmalı ve öğrencilerin bu metinlerde geçebilecek, Atatürk'e ait kısa özdeyişlerle O'nun hakkındaki güzel sözleri ezberlemeleri tavsiye edilmelidir.

9. DİN BİLGİSİ DERSLERİNDE:

Her fırsatta Atatürk 'ün genel olarak "**Din**" ve özel olarak "**İslam Dini**" hakkındaki görüşü, İslam Dinine olan saygısı kendi sözleriyle açıklanmalı; O'nun tutuculuk ve gericilik, yobazlık ve din istismarcılığına karşı olduğu hurafe, safaath ve cehaletle mücadele ettiği üzerinde durulmalıdır.

Ayrıca gerek Temel Eğitim Okulları, gerekse Orta Öğretim Kurumları sınıflarında öğrenci seviyesi göz önünde bulundurularak:

a. "İslam Dininde Bilgiye Verilen Önem ve Yenilikler Karşısında İslam Dini", "Sanat ve Bilim Hareketlerinin Gelişmesinde Türklerin Hizmetleri", "Büyük Türk Düşünürleri", "Bilgi ve Bilgin" **konularında**, Atatürk'ün bütünleyici ilkelerinden; Bilimsellik Akılcılık, Çağdaşçılık ilkeleri açıklanmalı: Atatürk'ün San'at ve sanatçıya verdiği önem üzerinde durulmalı; Cumhuriyet döneminde kurulan kültür, bilim ve san'at kuruluşlarından bahsedilmelidir.

b. Vatan sevgisi konusunda, Atatürk'ün vatan ve millet anlayışı açıklanmalıdır.

c. Türklerin Tarih Boyunca İslam'a Hizmetleri konusunda Kurtuluş Savaşı ve bu savaşın İslam'a kazandırdıkları üzerinde de durulmalıdır.

ç. Türklerin Meydana Getirdiği Hayır Kurumları konusunda, Atatürk zamanında Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumlarına verilen önem belirtilmelidir.

d. Topluma karşı Görevlerimiz (Şehitlik ve Gazilik), konusu ile "Kahramanlık" konusunda, Atatürk'ün Türk Vatanı ve Türk Milleti için, hayatını harcamak pahasına yaptığı mücadeleler (I. Cihan Savaşı, özellikle Çanakkale Muharebeleri. Kurtuluş Savaşı ve Kurtuluş Savaşı sonrası İnkılâp hareketleri), Sakarya Meydan Muharebesi sonrası Atatürk'e verilen Gazilik unvanı üzerinde durulmalıdır.

e. Birlik ve beraberlik konusunda, Atatürk'ün Milli Birlik ve Beraberlik İlkesi açıklanmalıdır.

f. Çalışma konusunda, Atatürk'ün kişiliği örnek olarak ele alınmalıdır.

g. Din ve Dünya Ayrılığı, Devlet ve Demokrasi konularında, Atatürk'ün Laiklik İlkesi açıklanmalı; Laikliğin dinsizlik olmadığı vurgulanmalı; Atatürk'ün konu ile ilgili ve birbirine bağlı diğer ilkeleri üzerinde durulmalı. O'nun en büyük eseri Cumhuriyet rejimine bağlılık pekiştirilmelidir.

Bunlar dışında, öğrencilerin sınıf seviyelerine göre, Atatürk'ün İslam Dini hakkındaki görüşleri veya Laiklik İlkesi hakkında da ödevler verilmelidir.

10. BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNDE:

Bu derslerde yeri geldikçe öğrencilere, Atatürk'ün Spor ve Sporcular hakkındaki sözlerinden yararlanılarak, Milli Eğitim Programlarında amaçlanan davranışları kazandırıcı telkinlerde bulunulmalıdır.

Kapalı spor salonu olmayan okullarda, yağışlı günlerde sınıflarda yapılacak derslerde, Atatürk'ün ünlü sporcularla ilgili hatıraları, Atatürk'ün spor hakkındaki görüşleri, Atatürk adına düzenlenen yarışmalar ve bunların önemi, "Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı"nın anlamı, "Dağ Başını Duman Almış Marşı"nın "Gençlik Marşı" olarak kabul edilişi gibi konular üzerinde durulmalı ve öğrencilere bunlara benzer ödevler verilerek, teorik çalışmalarda Atatürk'ün "spor bir medeniyet unsudur", "Ben Sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim" gibi özdeyişleri açıklanmalıdır.

Yöresel Kurtuluş günleri ile Atatürk'ün o İl'e ilk gelişinin yıl dönümlerinde veya Milli Bayramlarda, Atatürk'ün sporla ilgili özdeyişlerinin adıyla, Okul Spor Yurtlarınca koşular ve yarışmalar düzenlenmelidir.